voor de Technische Hoogeschool te Delft:

aan reis- en verblijfkosten van	
Curatoren enz.	ƒ 3.000.—
aan salarissen v. hoogleeraren enz.	» 488.812.50
aan kosten voor aanbouw enz. .	» 523.288.—
	ƒ 1.015.100.50
waar dan nog bij komt een bedrag aan Rijksbeurzen groot . . .	ƒ 21.900.—

Het Rijk geeft dus uit aan de Rijksuniversiteiten:

te Leiden	ƒ 1.230.238.—
te Utrecht . . .	» 1.110.899.50
te Groningen. . .	» 825.130.—
te Delft	» 1.015.100.50
	ƒ 4.181.278.—

dus te zaam vier millioen.

Dat een bedrag van ƒ 4000 aan het bijzonder Hooger onderwijs tegenover deze ruim vier millioen voor het openbaar Hooger onderwijs een schreiend onrecht is, zal ieder moeten toegeven. Een onrecht, dat nog te meer in het oog springt, wanneer men er op let, dat de bijzondere Universiteit, voor welke deze bijdrage werd uitgetrokken, deze eerst ontving, nadat ze meer dan een kwarteeuw bestaan had, terwijl aan de pas opgerichte Handelshoogeschool te Rotterdam, die met het Rijk evenmin iets te maken heeft, terstond een jaarlijksch subsidie is verleend van ƒ 20.000, die zeker nog wel klimmen zal, wanneer het aantal hoogleeraren toeneemt.

En indien deze cijfers nog niet genoeg spreken, dan lette men er op, dat op deze zelfde begrooting staan uitgetrokken de volgende posten voor de opleiding van predikanten of geestelijken bij de volgende kerkgenootschappen:

de Hervormde Kerk	ƒ 43.792.—
de Ev. Luth., Herst. Luth. en Rem. Kerk	» 9.772.—
de Roomsche Kerk	» 13.580.—
de Joden	» 19.600.—

Voor de opleiding van de predikanten der Gereformeerde Kerken, hoewel deze na de Hervormde en Roomsche Kerken het sterkst in ledenaantal zijn, betaalt het Rijk niets. Voor de opleiding van Joodsche Rabbijnen en godsdienstleeraars keert het Rijk nog bijna ƒ 20.000 per jaar uit — een bedrag, dat onbegrijpelijk hoog is, vergeleken bij de ƒ 13.580 die de Roomsche Kerk ontvangt voor haar seminaria — maar voor de opleiding der Gereformeerde predikanten wordt geen cent betaald.

Aan deze cijfers veel toe te voegen, behoeft niet. Ze spreken genoegzaam voor zich zelf.

Alleen mag de vraag wel met ernst gesteld worden, of het dan eindelijk geen tijd wordt, dat onze mannen in het Parlement tegen het *onrecht*, dat uit deze cijfers spreekt, protesteeren en met kracht opkomen voor de belangen van het bijzonder Hooger onderwijs. Tot dusverre hebben ze hun kracht schier uitsluitend geconcentreerd op het verkrijgen van meer subsidie voor lager, middelbaar en voorbereidend hooger onderwijs. Voor deze actie zijn we hun dankbaar; we hebben daaraan te danken, dat deze scholen reeds nu met rijke subsidies bedeeld zijn en straks, wanneer de Staatscommissie in haar arbeid slaagt, die subsidie nog belangrijk zal worden verhoogd. Maar het bijzonder Hooger onderwijs mag daarbij niet het kind van de rekening worden. Het werd dusver al te stiefmoederlijk bedeeld. En het belang, dat bij het bijzonder Hooger onderwijs voor heel de christelijke actie op het spel staat, is toch waarlijk niet minder groot dan bij het middelbaar of het voorbereidend hooger onderwijs.

DR. H. H. K.

Voor Kootwijks scholen.

In hartelijken dank ontvangen van mejuffrouw v. L. te Velp ƒ 1.

Vriendelijk verzoeken wij onzen scholen te willen gedenken.

De school te Kootwijkerbroek moet weder met een lokaal vergroot, waarvoor ƒ 1500 noodig is.

De school te Kootwijk, tot op heden van de Burgerlijke Gemeente als voorheen Openbare School, gehuurd, is afgekeurd en nu moeten wij dat gebouw van de Burgerl. Gem. zien te koopen waarvoor ƒ 1500 noodig is, waarbij dan komt ƒ 5000 voor de verbouwing en anders, zoo wij het oude gebouw niet kunnen koopen, moet alles nieuw gebouwd, waarvoor ƒ 8000 noodig is.

Dringend verzoeken wij den vrienden ons te steunen.

Het Bestuur voornoemd:
Ds. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter.
W. ROETERD STEINBRUGGE, Secretaris.

Leestafel.

1. ALMANAK van het Studentencorps aan de Vrije Universiteit 1914. Druk van Wed. G. van Soest, Langestraat, Amsterdam.

Ook met de uitgave van dezen ALMANAK is het Studentencorps: NIL DESPERANDUM DEO DUCE weer niet ongelukkig geweest.

Voorop een gelijkend portret van den Rector der Universiteit: Prof. P. A. DIEPENHORST; van den Senaat van het Corps; en bij het IN MEMORIAM DR. P. J. WYMINGA, eere-lid van het Corps, een portret waarvan ik niet zou willen zeggen, dat het heelemaal niet lijkt.

Dan de rubriek: Tijdrekening, Kalender, Christelijke feestdagen enz., die in geen rechtgeaarden Almanak kan gemist, en de drie rubrieken: VRIJE UNIVERSITEIT, STUDENTENCORPS en MEMORABILIA, die in dezen Almanak zeker niet mogen ontbreken en hem zijn bijzondere nuttigheid geven voor de studenten en alle andere menschen, die aan onze Universiteit verbonden zijn.

Deze vier rubrieken vragen van haar samenstellers een groote mate van nauwkeurigheid en, naar het mij voorkomt, zijn de heeren, wat dat betreft, niet onder de maat gebleven.

Uit de MEMORABILIA wil ik nog de aandacht vestigen op het, door den heer P. NOMES geschreven, sympathieke stukje over onzen diepbetreurden DR. WYMINGA, welke daarin zoo terecht genoemd wordt: »een jeugdige van hart, die aan diepen ernst een opgeruimdheid paarde, die ons allen tot voorbeeld strekte«.

En dan volgt, wat in een Studenten-Almanak altijd en overal de hoofdschotel is en wat vroeger MENGELWERK en thans FARRAGO heet.

Deze Rubriek was oudtijds het privaat-terrein der Studenten waarop de heeren vooral hun proeven van meerdere of ook wel mindere bedrevenheid in letterkunst vertoonden.

Dat doen zij ook in de FARRAGO van dezen Almanak. Maar de tijden zijn veranderd, ook in de Studentenwereld, zooals onlangs door de Redactie van FRATERNITAS niet onjuist werd opgemerkt. En zoo gaf dan de Studenten-Almanak der VRIJE UNIVERSITEIT reeds vroeger en ook nu weer de innovatie te zien, dat ook hoogleeraren hun bijdragen leverden voor de Rubriek FARRAGO. Zoo ditmaal een stuk van Dr. H. BAVINCK en een van Dr. F. W. GROSHEIDE.

Het eerste handelt: VAN SCHOONHEID EN SCHOONHEIDSLEER, een zeer lezenswaardig, magistraal stuk waarin het wezen der Schoonheid, naar onze beginselen, in verband wordt gezet met de heerlijkheid Gods, en ook de verschillende richtingen op het gebied der esthetiek klaar en duidelijk worden geteekend. Wat mij bij dit laatste weldadig aandeed was BAVINCK's waardeering ook voor wat in andere richtingen dan de onze juist is.

Mijn hartelijke instemming heeft ook het slot waar van ons volk wordt gezegd: »Het kenmerkt zich al te vaak eenerzijds door eene ruwheid, die met alle beschaving spot, en anderzijds door een deftigheid, die aan alle bevalligheid is gespeend. In hoeverre het Calvinisme daar schuld aan draagt, het volkslied en de volkskunst heeft verwoest en »ein totes verrohtes Volk« heeft achtergelaten — gelijk menigmaal en nog onlangs werd beweerd — zij hier in het midden gelaten. Maar in elk geval moet zulk eene ernstige aanklacht ons prikkelen, om haar te logenstraffen met de daad. Naast de waarheid en de goedheid komt ook aan de schoonheid hulde toe«.

Andersoortig, maar niet minder lezenswaardig en evenzeer het gehalte van de FARRAGO verhoogend, is het tweede stuk, dat van DR. GROSHEIDE: WAS PAULUS HELLENIST OF JUDAIST? Het gaat tegen de, sedert 1895 opgekomen richting in de N. T.-wetenschap, en het daarin PAULUS eenzijdig tot een Hellenist maken.

En thans het aandeel der studenten in de Rubriek FARRAGO.

Eerst het prozastuk »FRAGMENT« van A. G. W. over het leven van zonnebloem en lotusbloem, als beeld van een tweeerlei menschenleven; van een leven òf als dat van de zonnebloem in het licht tot het licht, òf als dat van de lotusbloem in den nacht tot de duisternis. Een belletristisch niet onverdienstelijk, van levensernst en vroomheid des harten getuigend doch in zijn uitbeelding ietwat gezocht stukje.

P. M. verrijkte ook ditmaal de FARRAGO met drie versjes, van welke VERWACHTING NAAR VREUGDE mij het beste schijnt.

Volgt BECA met zijn proza-bijdrage GEDEGRADEERD, het hier en daar mooi gestileerd verhaal, van het mêegevoelde leed van HEIN den omnibus-koetsier uit Waterland, als de Tram zijn vervoermiddel verdringt en men hem, »Hein van de Bus«, dan tot Conducteur van 'n Tram wil verlagen.

Verder: DE STRIJD OM 'T BESTAAN door JOT, de beschrijving van een huis vol menschen, in welk huis ook studenten hun kamers hebben. Van menschen, die elkander hinderen; de anderen de studenten, en dan de studenten de anderen. Een niet onaardig gegeven, maar nog niet uitgewerkt met voldoende beheersching van de stof.

Meer beheerscht en ook belletristisch hooger dunkt mij IGNOTO's proza-stuk: ILLUSIE.

Ten laatste, maar niet het minste, ENKELE GEDACHTEN OVER HENDRIK IBSEN. De schrijver A. P. toont zich in deze misschien voor een Almanak-bijdrage wat al te lange verhandeling, een goed kenner van Ibsen's werken en wijst op uitnemende wijze de licht- en schaduwzijden in de literaire prestaties van dezen dichter aan.

Ook deze Almanak geeft weer een blik in het uit- en inwendig leven der studentenwereld aan onze Vrije Universiteit. Onder de velen, die, al staan zij buiten deze wereld, haar toch een goed hart toedragen en met belangstelling gadeslaan, zullen er zijn, die met dit werk dan ook gaarne kennis maken.

Hiertoe is gelegenheid.

Bij den heer S. L. DE RUYTER, Keizersgracht 162 te Amsterdam zijn nog enkele exemplaren à ƒ 1.90 verkrijgbaar.

2. DR. JOH. C. BREEN, HET HERSTEL VAN NEERLANDS ONAFHANKELIJKHEID IN 1813 EN 1814. Breukelen, P. Mobach.

BILTJE, »DE FRANSCHEN VAN DEN VLOER«. Amsterdam in November 1813. Drukkerij De Standaard, Warmoesstraat 96, Amsterdam.

In den stroom van »onafhankelijkheids«-geschriften waarmee wij ten vorige jare als overstelpt zijn, is veel wat tot de *ephemerische* literatuur behoort, wat als die diertjes welke maar 'n leven van één dag hebben, niet dan een vluchtig bestaan heeft.

De twee werkjes, waarvan ik de titels hierboven afschreef, verdienen echter een langer bestaan, en het is daarom, dat ik er de aandacht op vestig en daarmee tevens een onwillekeurig verzuim herstel.

Het eerste, dat van DR. BREEN, den adjunct-Archivaris van AMSTERDAM, is, hoe populair ook in den vorm, vrucht van ernstig geschiedkundig onderzoek, zooals van hem, den historicus, niet anders te verwachten is. Na een Inleiding behandelt Dr. BREEN zijn stof in 6 achtereenvolgende hoofdstukken: Ons Vaderland deel van het Fransche Keizerrijk; De Opstand te Amsterdam; De Omwenteling te 's-Gravenhage; Het Algemeen Bestuur; De komst van den Prins; Onder bestuur van den Souvereinen Vorst. Het boekje bevat bovendien, portretten van PRINS WILLEM, GIJSBERT KAREL VAN HOGENDORP, LEOPOLD GRAAF VAN LIMBURG STYRUM, en ADAM GRAAF VAN DER DUYN VAN MAASDAM en ook afbeeldingen van enkele gebeurtenissen als b.v. »Het in brand steken van een Octrooihuisje te Amsterdam« en »De Souvereine Vorst gaande naar de Vergadering der aanzienlijken«.

En wat voor ons de waarde van dit boekje verhoogt is, dat de geleerde schrijver, al is hij ook te goed historicus om partijdig te zijn, er toch zijn stoer-gereformeerden kijk op menschen en denken allerminst in verloochent.

Dit laatste kan ook gezegd van BILTJE's: DE FRANSCHEN VAN DEN VLOER. De geachte auteur, onze bekende, vlot en smakelijk schrijvende journalist zegt er in een »Woord Vooraf« zelf van, dat het een herdruk is van door hem in DE STANDAARD geplaatste opstellen. Zooals de ondertitel reeds aanduidt, behandelt hij hoofdzakelijk de Amsterdamsche gebeurtenissen van het jaar '13. Maar al zegt hij ook, dat in deze bladzijden geen sjrake is van een dieper historisch onderzoek, — aan het schrijven van deze opstellen is toch blijkbaar heel wat studie voorafgegaan. En de pakkende wijze van schrijven, het de dingen zoo frisch en raak zeggen, wat BILTJE zoo eigen is, treft u ook in dit boekje.

Wie met deze twee werkjes van onze mannen nog geen kennis maakte, doe het alsnog en geve ze ook ter lezing aan het jonge geslacht.

3. Over het onlangs verschenen, voorname werk van Prof. Dr. R. H. WOLTJER: HET WOORD GODS EN HET WOORD DER MENSCHEN, — een volgende maal.

G.

Uit de Pers.

Nu het vraagstuk van de Zending ook op politiek gebied zulk een belangrijke plaats inneemt, moge hier worden overgenomen wat de heer Frijling, adviseur voor de Buitenbezittingen met verlof, in de vergadering van het Indische genootschap te 's Gravenhage over de christelijke zending in de heidensche streken van den Archipel gezegd heeft. Vooral omdat hier een *lidwoord* aan het woord is, heeft hetgeen bij tot aanbeveling der zending sprak, dubbele waarde.

Na er aan herinnerd te hebben, dat bij den in het vorig jaar in ons land gehouden vorkiezingsstrijd bij herhaling aanmerkingen zijn gemaakt op de door den Gouverneur-Generaal gevolgde kerstening politiek, zei spr. zich niet ten doel te hebben gesteld, die politiek te verdedigen, maar alleen te willen aantoonen, dat het in het belang van de positie, die wij in Indië innemen, geacht moet worden om in de bedoelde streken den arbeid der zendelingen krachtdadig te steunen, en dat een strikte neutraliteit te dien opzichte *niet* mag worden betracht.

Spr. wil geen politieke voordracht houden, hoewel zijn politieke sympathieën staan aan de zijde van hen, die bij de laatste Kamerverkiezingen de meerderheid verworven hebben, doch er op wijzen, dat in menig opzicht de belangen van Regeering en zending parallel loopen, en de bevordering van de kerstening van de heidensche volkeren buiten den partijstrijd, die hier te lande gevoerd wordt, moet blijven staan.

Ter bevordering van den zendingsarbeid worde steun verleend voor den maatschappelijken arbeid, als onderwijs, geneeskundige hulp, bestudeering van inlandsche talen enz.

Spreker deed in den loop zijner rede allereerst eenige mededeelingen aangaande het karakter van het heidendom, om in verband daarmede te betoogen, dat thans de omstandigheden voor de verbreiding van het Christendom gunstig zijn; voorts zette hij uiteen, waarom wij bij die verbreiding van het Christendom een nationaal belang hebben, en vertelde ten slotte een en ander over de door de zending gevolgde methoden en de daarbij door haar begane fouten, waarbij ook ter sprake kwam het door de Regeering ten opzichte der zending ingenomen en in te nemen standpunt.

Spr. wees er dan op, hoe door de geringere ontwikkeling der heidensche volkeren dezen slechts zeer onvolkomen voor den bestaanstrijd zijn uitgerust en hoe hun geloof verlammend werkt op hun geest en op hun werkzaamheid.

De vrees voor de geesten belet hun de nieuwe middelen ter uitoefening van hun bedrijf en ter wering van ziekten toe te passen.

Daaraan schrijft spr. ook hoofdzakelijk toe het verzet tegen de vestiging van ons gezag, omdat gevolg van die vestiging is het breken met tal van bestaande gewoonten en het invoeren van nieuwigheden. Waar de omstandigheden hem nu dwingen, dingen te doen, die in strijd komen met zijn geloofsovertuiging, zal bij den heiden een neiging opkomen, een anderen godsdienst, vooral als die hem gepredikt wordt door menschen, die een zeker overwicht op hem uitoefenen, te omhelzen.

Spr. herinnerde voorts aan de samenkoppeling van godsdienst en gezag in den gedachtengang der heidenen, uiteenzettende dat op grond daarvan de christelijke godsdienst veel vóór heeft op den Islam.

Daaraan knoopte spr. vast een bewijsvoering van de stelling, dat in de heidensche streken, waar de zending reeds werkzaam was, vóórdat wij ons er mede bemoeiden, wij bij de vestiging van onzen bestuursinvloed geprofiteerd hebben van den door de zending verrichten voorafgegaanen arbeid.

Daartegenover wees spr. op de concurrentie door de Mohammedanen, die het den heidenen al zeer gemakkelijk maken tot den Islam over te gaan en hunne adepten niet dan minimale eischen stellen.

Niet alleen uit politiek oogpunt moet aan bevordering van het christendom de voorkeur gegeven worden, maar ook vanwege de moreele opwekking, die van dien godsdienst in meerdere mate dan van den Islam uitgaat.

Waar de vestiging van onzen bestuursinvloed in de buitenbezittingen onder het bewind van den Gouverneur-generaal Van Heutsz oorzaak is, dat het heidendom bereid is plaats te maken voor een godsdienstvorm van hoogere orde, brenge men het christendom op het oogenblik van de onderwerping van het heidensche volk aan ons gezag, dan wel onmiddellijk daarna. In sommige streken heeft de zending dat meest gunstige oogenblik laten verloopen, en inmiddels had de Islam vrij spel. De zending moet den Islam vóór zijn.

Spr. wees voorts op de wenschelijkheid om de beschikbare gelden te besteden vooral aan den arbeid onder de heidenen, daar de arbeid onder de Mohammedanen, om het zoo uit te drukken, oneconomisch werk is.

Ook laten de zendelingen wel eens door hun arbeidsmethode de gelegenheid voorbij gaan, zieltjes voor het Christendom te winnen, hen daardoor aan den Islam overlatende. Zoo sloegen zendelingen het aanbod af van een bestuursambtenaar in een heidensche streek, die pas aan het gezag van het gouvernement was onderworpen, de bevolking te gelasten, zich door hen tot Christenen te doen doopen, waardoor zij van den Islam waren teruggehouden. Desnoods stelle men in de plaats van den doop een andere ceremonie en verschuive den doop naar een later, beter daarvoor geschikt oogenblik.

Spreker wees nog voorts op door zendelingen begane fouten, waardoor uitbreiding van het Christendom werd belemmerd, ja het Mohammedanisme werd bevorderd (de weigering om een Mohammedaan te doopen, die twee vrouwen had, het weigeren om kinderen te doopen, wier ouders niet aan de gestelde eischen voldeden, en het werken van protestantsche en katholieke zendelingen op hetzelfde terrein).

Dit laatste heeft zelfs tot handtastelijkheden geleid tusschen protestantsche en katholieke inlandsche christenen, waarbij een pastoor gewond werd.

Het is in het belang èn van de zending, èn van de bevolking, èn tevens van ons gezag als overheerschend ras, te hopen, dat men ook in de toekomst de andere zendingsterreinen in onzen archipel er voor zal kunnen behoeden, zei Spr., dat de satan langs den weg van »twee gelooven op één kussen" er vrij spel zal krijgen.

Officieele Berichten.

Classis Alkmaar.

Men verzoekt ons, wel te willen mêedeelen, dat de classis Alkmaar niet 4, maar **11** Febr. vergadert.

Zuid-Holland (Zuidelijk gedeelte).

Aanvragen voor ondersteuning naar art. 119 13 K. O. in Zuid-Holland zuidelijk gedeelte worden ingewacht vóór 15 Febr. bij:

Ds. M. H. K. MOL, *scr.-penningm.*
Zoeterwoude.

Het comité van het congres voor Gereformeerde Evangelisatie brengt ter kennis van de kerkeraden en van de corporaties, dat het overwogen hebbende den wensch, uitgesproken door het in April j.l. gehouden congres, om in »het volgend jaar weder een congres te houden", tot het besluit is gekomen, o. a. met het oog op het feit, dat 1914 een Synodejaar is, een tweede congres niet dit jaar, maar D.V. in het voorjaar van 1915 bijeen te roepen.

Gaarne zal het comité van kerkeraden, corporatiën en ook van particulieren ontvangen: bewijzen van belangstelling, goede wenken voor de meest doelmatige organisatie, en — laatst, maar niet het minst — ook toezegging van den onmisbaren geldelijken steun. Liefst spoedig, en in elk geval vóór 1 Aug. dezes jaars.

Namens het comité voornoemd:
L. LINDEBOOM, *voorzitter*
J. P. TAZELAAR, *te secretaris.*

KAMPEN, WEESP, } Januari 1914.

Kort verslag van de vergadering der Gereformeerde Kerken in de classe Barendrecht, gehouden 3 Dec. 1913 te Barendrecht.

1. De Praeses van den kerkeraad der roepende kerk, Ds. C. Goote van Oud-Beyerland, opent te ruim half elf de vergadering. Gezongen wordt Ps. 68:8. Gelezen Psalm 87. De Praeses gaat voor in gebed.

2. Op verzoek van den Praeses zien Dr. van Duin en Schouten de credentiebrieven na. Alle kerken der classe zijn wettig vertegenwoordigd. Eén kerk heeft een instructie.

3. Ds. R. Koolstra is scriba, Ds. R. Heidema assessor.

4. De notulen der vorige vergadering worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

5. De Praeses feliciteert Ds. van Pernis met diens roeping naar Vianen.

6. Dr. Greydanus leest het rapport der kerkvisitatie in elf van de dertien kerken der classe gehouden, dat aanleiding geeft tot het stellen van enkele vragen en waarna op de noodzakelijkheid wordt gewezen dat toch met ernst de hand gehouden worde aan het zenden van attesten wanneer doopleden naar elders vertrekken. Het rapport van de kerken te Numansdorp en Zuid-Beyerland is niet ter tafel en blijft dus overstaan tot de volgende vergadering. Aan Dr. Kunst en Steenhuis wordt opgedragen een catalogus van de aanwezige archiefstukken aan te leggen.

7. Ds Goote rapporteert namens de Deputaten voor artt. 11 en 13 R. O. omtrent de in de vorige vergadering ingekomen aanvragen om steun. Voorgesteld wordt de aanvrage van Westmaas toe te staan, omtrent die van Heerjansdam een nader onderzoek in te stellen, en die van Numansdorp toe te staan tot een eenigszins lager bedrag dan is aangevraagd. Aldus wordt besloten.

8. Behandeld wordt de instructie van een kerk die verlaging van percentage in den classikalen omslag vraagt. Na discussie wordt een andere kerk bereid bevonden, 2 pCt. voor hare rekening te nemen.

9. Gelezen wordt een missive van de classe Amsterdam, meldend dat een dienaar des Woords tot een anderen staat des levens overging. Wordt voor kennisgeving aangenomen.

10. Gelezen wordt het verzoek van Deputaten der classe Arnhem voor den arbeid in de Rijnprovincie, om voor onze classe een correspondenten te benoemen. Wordt als zoodanig benoemd Ds. Steenhuis.

11. Gelezen wordt een missive van de classe Brielle, opnieuw steun vragend voor den dienst des Woords in die classe. Ook nu wordt besloten voor de drie maanden waarvoor gevraagd wordt, hulp te verleenen.

12. De begrootingen voor 1914 van den classikalen quaestor Br. Diepenhorst, van den quaestor voor art. 11 en 13 Ds. Mulder en voor de zending Ds. Heidema, worden goedgekeurd.

13. Aan Ds. Sleeswijk Visser wordt om dringende particuliere redenen verlof gegeven de vergadering te verlaten.

14. Pauze wordt gehouden. Ds. van Duin vraagt Gods zegen over hetgeen genuttigd wordt. Ds. Steenhuis gaat in dankzegging voor.

15. Aan de orde komen de voorstellen betreffende de Evangelisatie in den kring der classe, van de kerken te Ridderkerk en Oud-Beyerland. Een uitgebreide discussie ontspint zich, waaraan bijna al de dienaren de Woords deelnemen. Resultaat is, dat besloten wordt een commissie van vijf predikanten te benoemen die onderzoeken zal 1° welke de beste wijze van Evangeliseeren voor onze classe is en 2° wat zal kunnen gedaan worden. In deze commissie worden benoemd Ds. Goote, Greydanus, Kunst, Schouten en Steenhuis.

16. Een voorstel van de kerk van Numansdorp omtrent diaconale samenwerking en vertegenwoordiging wordt voorloopig teruggenomen.

17. De roudvraag heeft plaats naar artt. 41 K. O. Volgens de bepaling van het Huishoudelijk Reglement wordt ditmaal bizonder gevraagd naar den praktischen arbeid voor de zending. Het blijkt, dat de zendingsarbeid al meer de belangstelling der gemeente gaat verkrijgen.

De kerk van K. vraagt en ontvangt advies in een tuchtzaak.

18. De vacaturebeurten worden aldus geregeld: Klaaswaal 11 Januari Ds. Koolstra, 18 Febr. Ds. Mulder, 8 Maart Ds. Heidema; classe Brielle: Maart Ds. Greydanus, April Ds. Rumia, Mei Ds. van Duin.

19. Collecten en quota zijn alle ingekomen.

20. Roepende kerk voor de e. v. vergadering is Ridderkerk. Datum der volgende vergadering: eerste Woensdag in Maart 1914.

21. De korte notulen worden om des tijds wille ditmaal niet gelezen.

22. Censura morum wordt gehouden.

23. Ds. Mulder gaat voor in dankzegging.

De Praeses sluit de vergadering.

De Actuaris,
J. G. KUNST.

Buitenland.

Duitschland. Beweging tot uittreding uit de kerk.

Wij deelden reeds mede dat het »Komitee Konfessionslos" de volksmassa's zoekt te bewerken om met de kerk te breken. Het comité had samenkomsten voor dit doel georganiseerd op den jaarlijkschen »boetedag«. De politie heeft dit echter verboden. Het *Berliner Tageb.* schrijft hierover: »Terwijl het comité zich opmaakte om op den boetedag openlijk en op opvallende wijze propaganda te maken voor het uittreden uit de kerk, kwam het in gevaar het godsdienstig gevoel van hen te kwetsen, die uit innige overtuiging den boetedag vieren en zich bij de kerk houden."

Zij, die deze propaganda drijven, gaan inderdaad alle perken te buiten. In het blad van het Komitee »Der Weg« wordt een parellel getrokken tusschen sterken drank en de kerk. »Gelijk het voortdurend genot van sterken drank stompzinnigheid in het leven roept, zoo werkt ook het misbruik van de kerk vergiftigend en zwakzinnig makend«. Het verwondert ons niet, dat de politie niet wil dat op den boetedag zulk een lage bestrijding van de kerk des Heeren plaats heeft.

Men denkt er aan, in kerkelijke kringen eene tegenbeweging in het leven te roepen.

Spanje. Het Spaansche ministerie waarvan graaf de Romanones leider was, stuurde op conscientievrijheid aan. Daarom wilde deze een decreet laten uitvaardigen, waarbij het de ouders vrij zou staan hunne kinderen, die de volksschool bezoeken, al dan niet gebruik te laten maken van het godsdienstonderwijs, dat door de Roomsche priesters aldaar wordt gegeven. De bisschop van Madrid had eene conferentie met den leider van het ministerie en het gevolg was, dat bepaald werd, dat kinderen van Roomsche ouders het Godsdienstonderwijs der priesters zullen moeten volgen, terwijl de kinderen van niet-Roomschen niet genoodzaakt zijn daarvan gebruik te maken. Dit is een stap in de goede richting.

Men heeft in het verloopen jaar de afkondiging van het tolerantieedict herdacht. Desniettegenstaande gebeurt het telkens, dat in het leger Protestantsche soldaten in moeilijkheden komen, omdat zij niet willig zijn de militaire voorschriften na te komen, die hen verplichten aan Roomsche ceremonien deel te nemen. Nu is ten slotte bepaald, dat zij die in het leger dienen en niet tot de Roomsche kerk behooren, van het bijwonen van Roomsche godsdienstoefeningen zijn vrijgesteld. Maar dit neemt niet weg dat een kolonel bij de marine, Labrador Sanchez, in hechtenis werd genomen omdat hij weigerde als president op te treden bij een krijgsraad, op grond dat hij als Protestant niet deel kon nemen aan een mis ter eere van den Heiligen Geest, (misa del Espiritu Santo), die steeds aan de vergadering van dien raad voorafgaat. Een proces werd tegen den kolonel begonnen, waarvan het resultaat was dat de krijgsraad van Cadix hem tot zes maanden gevangenisstraf veroordeelde. Nu zal de Koning van Spanje hem wel gratie schenken, evenals hij eenigen tijd geleden den soldaat der marine Fernandez, om een dergelijk feit veroordeeld, begenadigd heeft: doch het is voor de protestanten verdrietig dat zij, niettegenstaande het tolerantie edict, telkens weer opnieuw worden bemoeilijkt en dan het ontgaan van straffen alleen aan de gratieverleening van den Koning hebben te danken.

Engelsch-Indië. Beweging in massa naar het Christendom.

Terwijl over het algemeen de kerken en de vereenigingen die het Evangelie aan Heidenen en Mahomedanen brengen, klagen over de geringe resultaten die de prediking van het Evangelie opleveren, zoo schijnt men in Engelsch-Indië te kunnen wijzen op eene beweging die het volk in massa's tot de Christelijke kerk brengt. We hebben hiervan reeds mededeeling gedaan. De predikant Brenton F. Badley, van de Methodistische Episcopaalsche kerk, schreef dezer dagen in de *Indian Witness* hierover het volgende:

»Eeuwen geleden heeft de kerk gebeden dat de tijd mocht aanbreken, dat een natie in een dag zou geboren worden. Wie zou ondersteld hebben, dat wanneer de prophetie begon vervuld te worden, wij ten einde raad zouden zijn om te weten wat te doen, en dat wij ons zelven meer verontrusten dan onze vaderen in den tijd, toen er tien jaren noodig waren ons zooveel bekeerlingen te vergaderen dat er eene gemeente uit kon samengesteld worden! Wie had dit kunnen voorzien, dat in plaats van een heilige vreugde over de machtige overwinningen van het Evangelie, wij zielenangst zouden hebben over het onvermogen van de kerk om de menigten in te nemen, die aan de deur kloppen? Is het niet te verwonderen, dat nu er voor onze kerk in Indie zulk een krachtige deur geopend is, er niet meer geld beschikbaar gesteld wordt en dat er geen vermeerdering plaats heeft van het aantal zendelingen? Tegenover zulke opmerkelijke voordeelen die behaald zijn, zou geen generaal of natie in een militaire campagne verzuimen, krachtige pogingen te doen om door te zetten. Dit is een zaak die in het moederland wel mag overwogen worden«.

Het schijnt dus in Indie bewaarheid te worden, dat de oogst wel groot is, maar de arbeiders weinige.

De predikant Lee (Lee Memorial Bengali Mission, Calcutta) schrijft over deze beweging: »Gij zult gehoord hebben van de groote massa inzamelingen, zoowel in het Noorden als in het Zuiden van Indie. Er wordt een ernstig beroep op ons gedaan door deze groote behoeften. De kerk roept om kundige mannen, die vol toewijding zijn, ten einde die schapen die zonder herder zijn, te leiden en hun de beginselen van de leer van Christus in deze belangrijke dagen van hun ingaan in het Koninkrijk te leeren«. Ten slotte wordt er gevraagd, dat den Heere gebeden worde, dat hij arbeiders uitstoote voor het arbeidsveld in Indie.

WISCKEL.

Voor Kinderen.

BROOD OP HET WATER.

XV.

NIEUWE DINGEN.

De goede lieden begrepen al spoedig, dat wat ik hun voorstelde het wijst was. Op mijn verzoek beloofden zij geheimhouding van de zaak en ik ging voldaan heen. Aan den burgemeester werd door den dominé bericht gezonden, dat het ontvreemde geheel was teruggegeven, en hij niet wenschte dat van de zaak verder werk werd gemaakt, te meer wijl hij beloofd had te zullen zwijgen. Na eenige bespreking kwam ook deze zaak in orde.

Eenige dagen na mijn terugkeer uit de legerplaats der Zigeuners kreeg ik bezoek van Gijs Harms, den boerenzoon van wien vroeger gesproken is. Ik dacht, dat hij mij kwam roepen voor een zieke in het gezin; dit was echter niet zoo.

»Dokter«, zei Gijs, »mag ik u even ophouden? Eergisteren was ik in het bosch een paar uur van het dorp. Op een open plek loopende, zag ik op den grond iets blinken. Meenend, dat het een geldstuk was raapte ik het op. Maar het lijkt niets op onze munt. Wilt u eens zien?« Hij lei het voorwerp op tafel en vervolgde.

»Ik dorst eerst niet bij u komen en ben naar den koster gegaan, die toch zoo wat van alles weet. Maar hij kon mij niet helpen, en wist niet wat voor een ding het was«.

Ik bekeek het meegebrachte nu nauwkeurig. Het was een blinkend stukje zilver, ongeveer zoo groot als een halve gulden, en langwerpig